

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Polityka oświatowa oparta na wiedzy

Jan Herczyński
Instytut Badań Edukacyjnych
Konferencja Krajowa
Warszawa 11 grudnia 2012

Realizacja projektu

- Projekt systemowy *Doskonalenie strategii zarządzania oświatą na poziomie regionalnym i lokalnym*, realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji i Uniwersytet Warszawski w okresie maj 2010 – grudzień 2012
- Udział UW trwał do końca września 2012
- Od stycznia 2013 drugi etap projektu, realizowany przez ORE i Vulcan Sp. z o.o.

Najważniejsze produkty projektu

- Publikacje projektu, w tym siedmiotomowa Biblioteczka Oświaty Samorządowej
- Liczne raporty na temat zarządzania i finansowania oświaty zrealizowane na zamówienie projektu
- Oświatowe wskaźniki odniesienia
- Szkolenia i konferencje zorganizowane przez projekt
- Strona internetowa projektu: www.ore.edu.pl

Struktura prezentacji

- Lokalna polityka oświatowa
- Wskaźniki oświatowe
 - Co to są wskaźniki
 - Wskaźniki a diagnoza lokalnego systemu szkolnego
 - Aplikacja internetowa
 - Przykład wskaźników lokalnych (Poznań)
- Od wskaźników do polityki oświatowej

Polityka oświatowa

- Większość gmin posiada strategie oświatowe (około 20-25%) lub rozdziały poświęcone oświacie w swoich strategiach rozwoju (45-50%)
- Podobnie wysoki priorytet ma oświata w strategicznych planach powiatów
- Przyjmowanie przez JST strategii oświatowych świadczy o znaczeniu oświaty dla polityki gmin i powiatów

Polityka oświatowa 2

Polityka oświatowa JST powinna:

- Stawiać czoła oświatowym wyzwaniom, zarówno powszechnym jak i charakterystycznym dla danego samorządu
- Określać kierunki działań w perspektywie szeregu lat
- Określać realistyczne i możliwe do sfinansowania programy i projekty oświatowe

Polityka oświatowa 2

- Punktem wyjścia do formułowania polityki oświatowej musi być diagnoza obecnej sytuacji
- Diagnoza powinna być obiektywna, rzeczowa, zrozumiała, nieoceniająca – aby mogła stać się tematem rozmowy
- Samorządy potrzebują wygodnego, prostego języka do prezentowania swoich systemów oświatowych
- Możliwe rozwiązanie – **wskaźniki oświatowe**

Wskaźniki oświatowe

Przykłady wskaźników:

- Średnia liczba uczniów w oddziale klasowym
- Liczba etatów nauczycielskich w przeliczeniu na jeden oddział
- Wydatki bieżące w przeliczeniu na jednego ucznia lub na jeden oddział
- Absencja uczniów
- Migracje uczniów między obwodami szkolnymi

Wskaźniki oświatowe 2

- Wskaźniki odniesienia – wskaźniki oświatowe które można obliczyć na podstawie dostępnych krajowych baz danych
 - SIO, RB, GUS
- Wskaźniki lokalne – wskaźniki oświatowe, które można obliczyć korzystając z danych przechowywanych w samorządach lub szkołach
 - Dane o uczniach, plany finansowe szkół

Wskaźniki oświatowe 3

Przykłady wskaźników odniesienia:

- Średnia liczba uczniów w oddziale klasowym
- Liczba etatów nauczycielskich w przeliczeniu na jeden oddział
- Wydatki bieżące w przeliczeniu na jednego ucznia lub na jeden oddział

Przykłady wskaźników lokalnych:

- Absencja uczniów
- Migracje uczniów między obwodami szkolnymi

Wskaźniki oświatowe 4

Wiele sposobów wykorzystania wskaźników oświatowych do diagnozy lokalnych systemów szkolnych:

- Diagnoza wewnętrzna – porównanie szkół,
- Diagnoza porównawcza – porównanie JST,
- Diagnoza dynamiczna – porównanie w kolejnych latach

Diagnoza wewnętrzna

- Jak bardzo i w jakim zakresie różnią się nasze szkoły między sobą?
- Jaki jest charakter tego zróżnicowania?
 - Naturalne, nieznaczące różnice
 - Różnice znaczące, akceptowanie przez JST ze względów strategicznych
 - Różnice znaczące, nie akceptowane przez JST

Diagnoza porównawcza

- Czym się różnią nasze szkoły od szkół prowadzonych przez inne samorządy, podobne do nas pod różnymi względami:
 - Wielkości, zamożności, typu funkcjonalnego?
- Z czego wynikają te różnice i o czym świadczą?
- Co z tego wynika dla nas?

Diagnoza dynamiczna

- Co i w jaki sposób zmieniało się w prowadzonych przez nas szkołach w kolejnych latach?
- Czy można zidentyfikować stałe trendy?
- Czy zauważone zmiany należy zaakceptować, czy raczej im przeciwdziałać?
- Czego możemy się spodziewać w przyszłości?

Wskaźniki oświatowe 5

Zespół UW przygotował zestaw oświatowych wskaźników odniesienia

- Opisane w tomie 6 Biblioteczki Oświaty Samorządowej
- Obliczone dla lat szkolnych od 2007/08 do 2011/12 (kolejny rok szkolony wkrótce!)
- Obliczone oddzielnie dla gmin i powiatów
- Oddzielnie dla szkół różnego typu
- Tylko szkoły publiczne prowadzone przez JST

Wskaźniki oświatowe 6

Poziomy agregacji obliczanych wskaźników:

- Kraj
- Województwa
- Decyle gmin (kwartyle powiatów) ze względu na liczbę ludności
- Decyle gmin (kwartyle powiatów) ze względu na dochody własne w przeliczeniu na mieszkańca
- 7 typów funkcjonalnych gmin, 2 typy powiatów

Wskaźniki oświatowe 7

- Wskaźniki odniesienia na różnych poziomach agregacji dostępne są w aplikacji internetowej
 - W postaci tabelarycznej, wykresów
 - Trzy widoki wskaźników
 - Wartości średnie i odchylenia standardowe
- Indywidualne wskaźniki odniesienia dostępne są w biurze projektu „Doskonalenie strategii zarządzania oświatą na poziomie regionalnym i lokalnym” w ORE
 - W postaci tabelarycznej (pliki Excel)

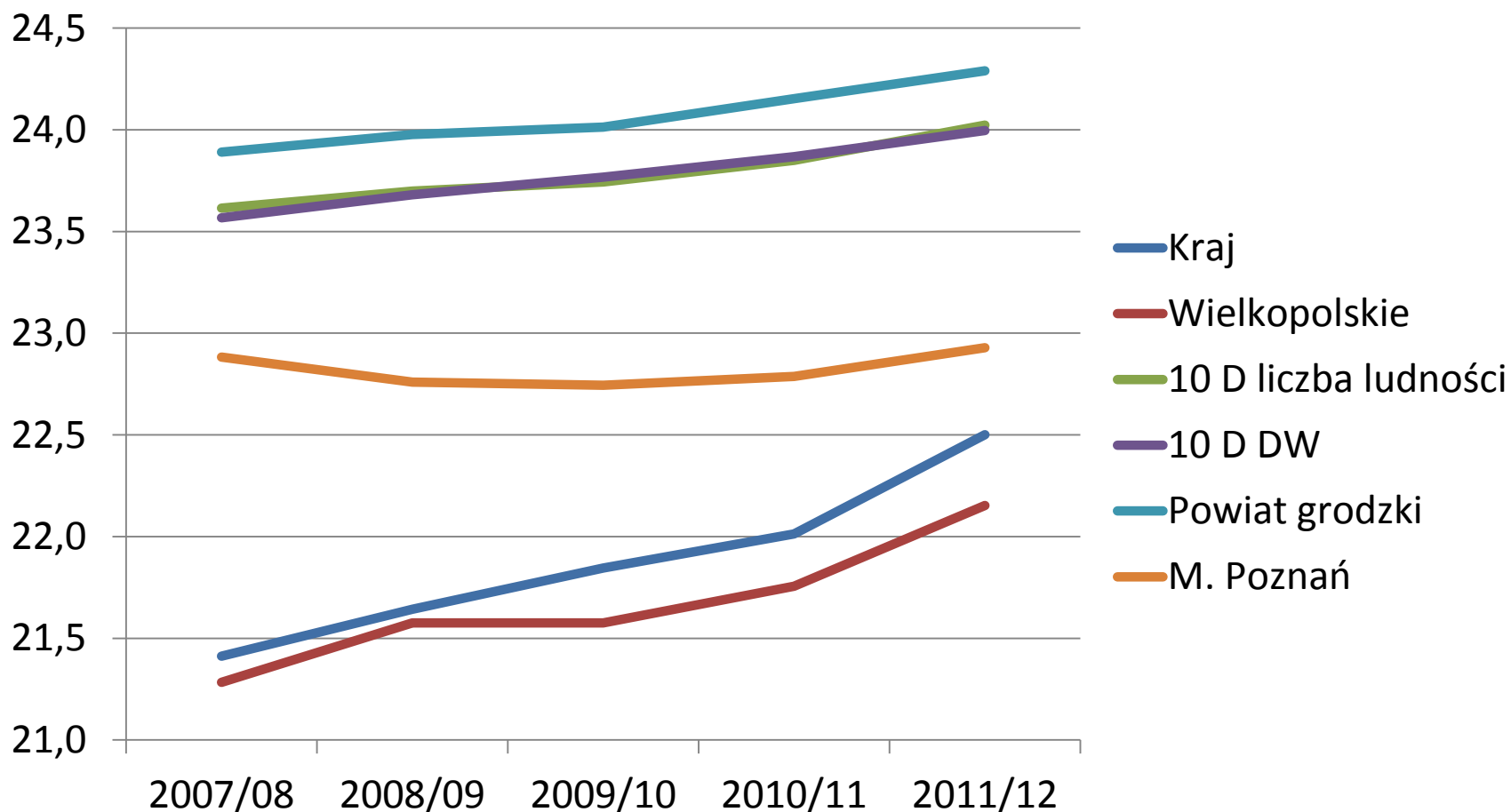
Wskaźniki oświatowe 8

Omówimy wybrane wskaźniki indywidualne miasta Poznania:

- Wielkość oddziału klasowego, wydatki bieżące w przeliczeniu na ucznia i na oddział
 - Dla przedszkoli i liceów
- Wydatki oświatowe bez dowozu i bez przedszkoli w stosunku do otrzymanej subwencji oświatowej
 - Dla zadań oświatowych gminnych i powiatowych

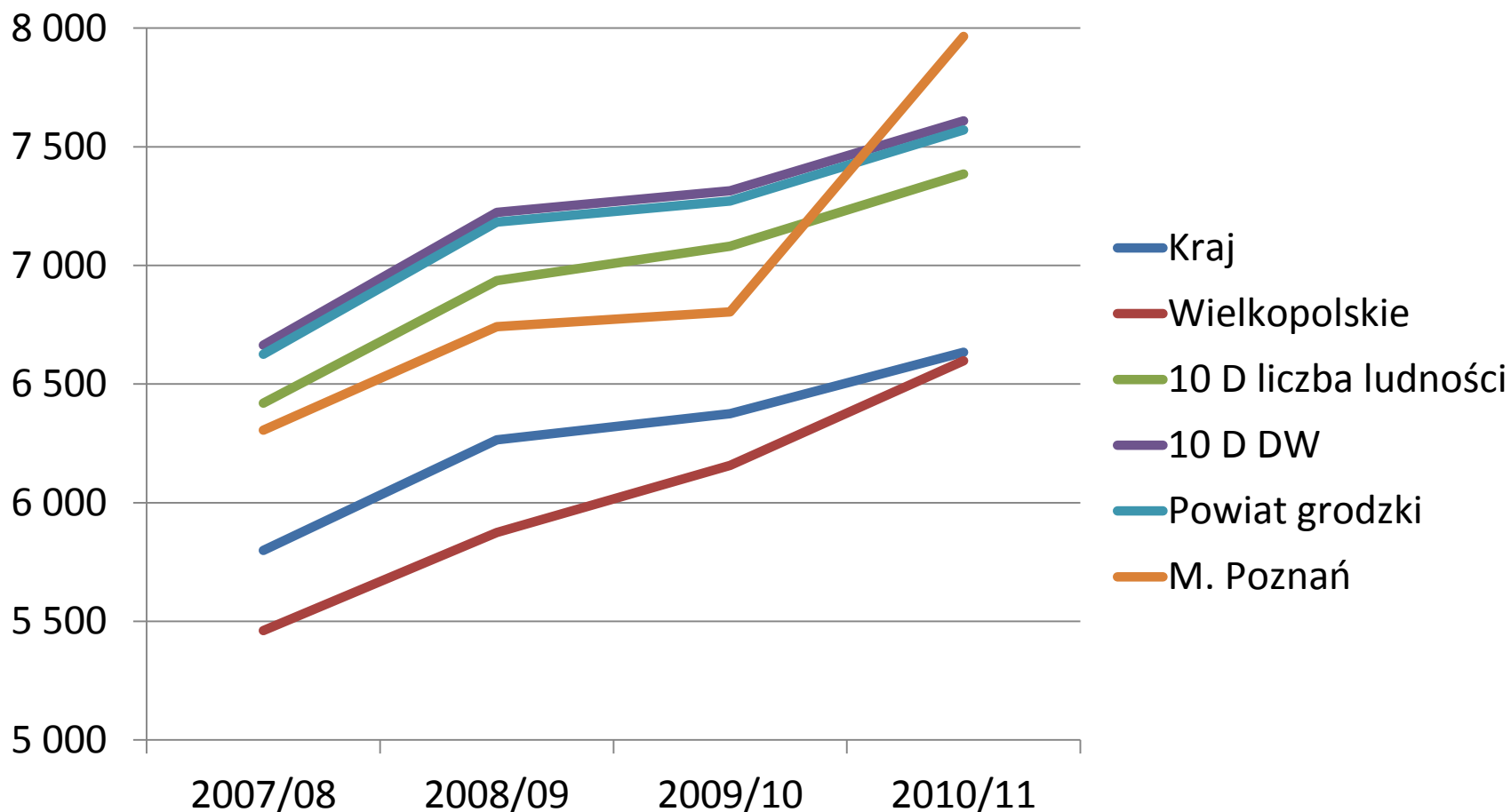

Wielkość oddziału – przedszkole

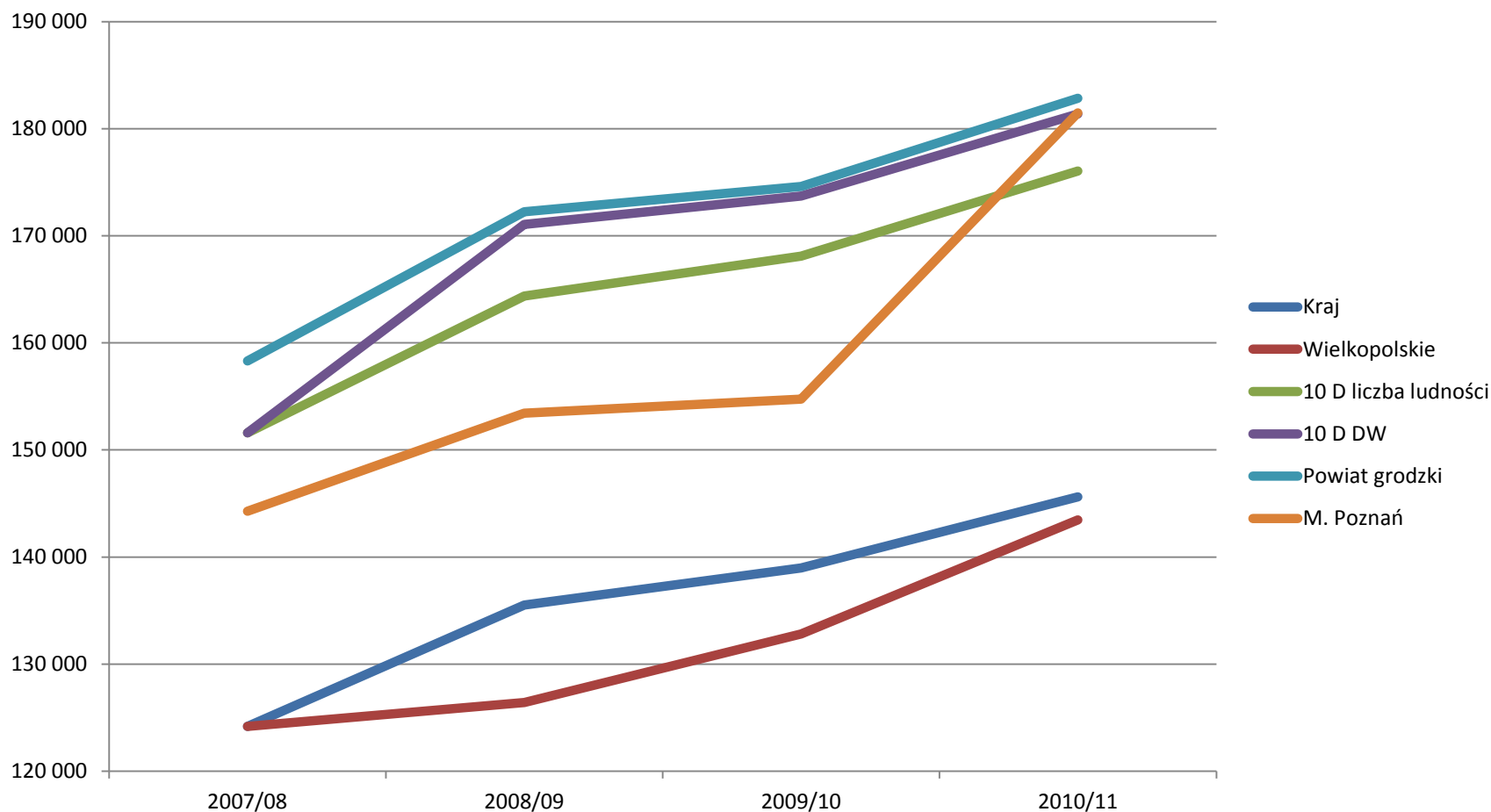

Wydatki na ucznia – przedszkole

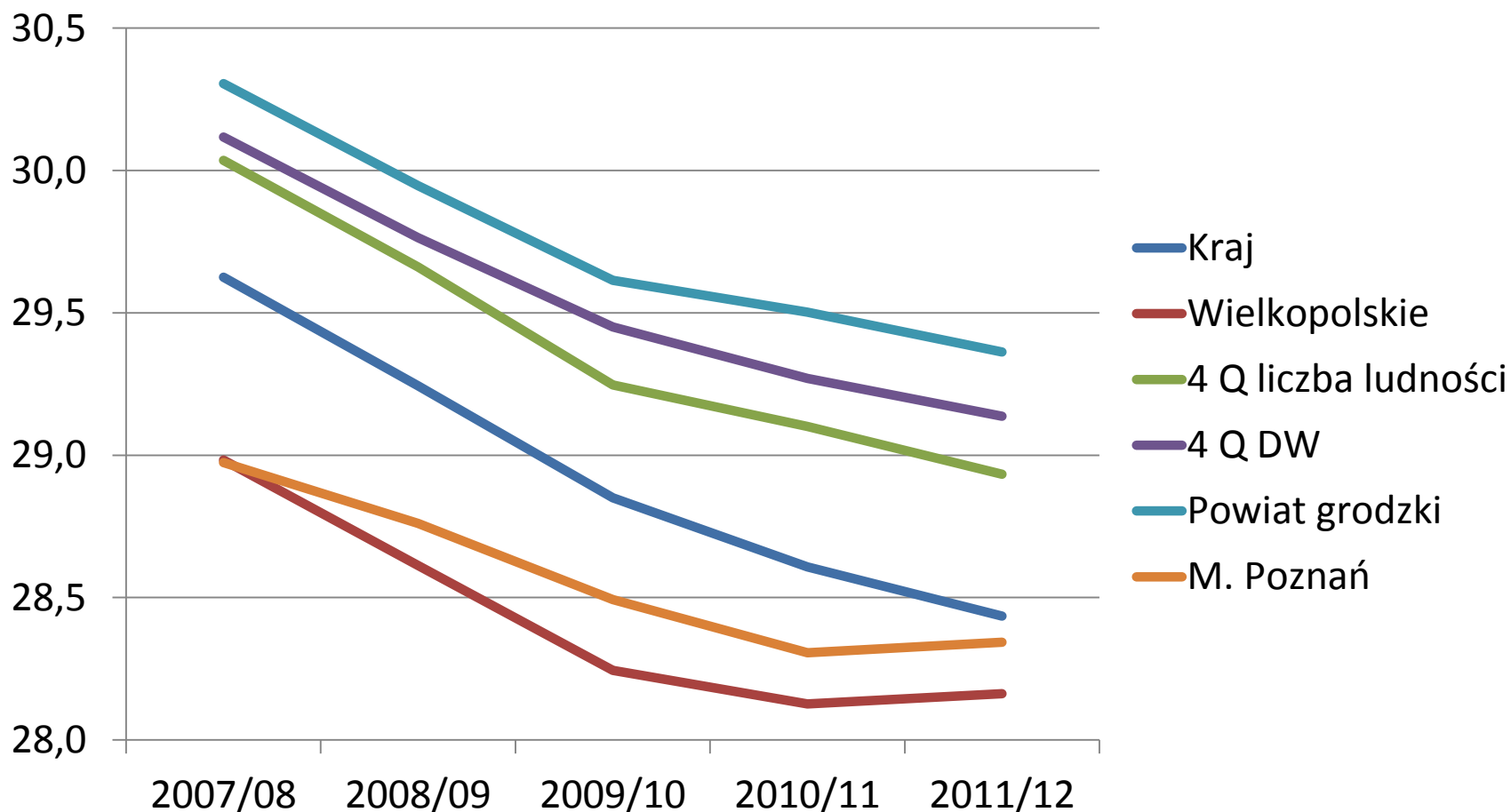

Wydatki na oddział – przedszkole

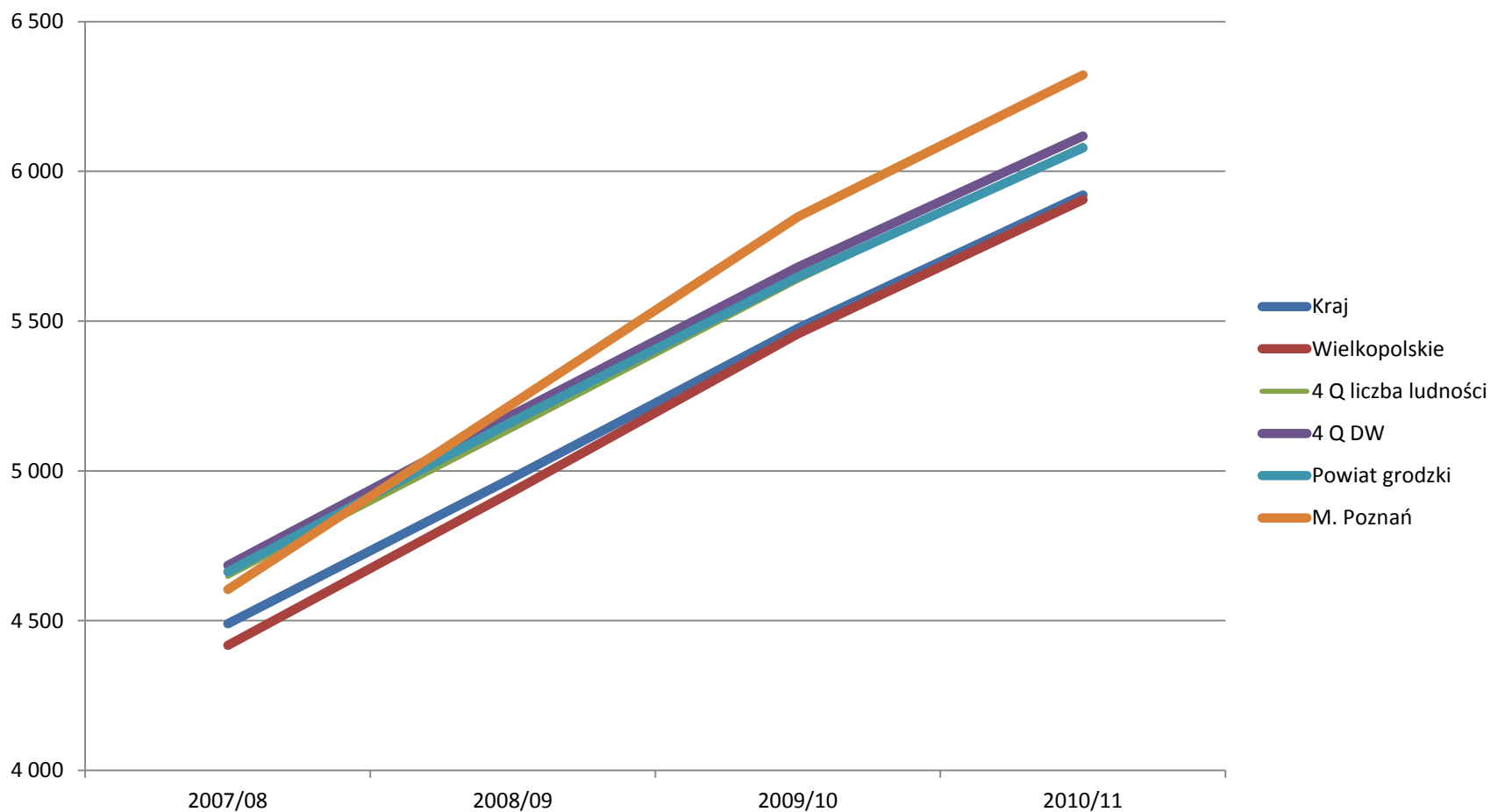

Wielkość oddziału – liceum

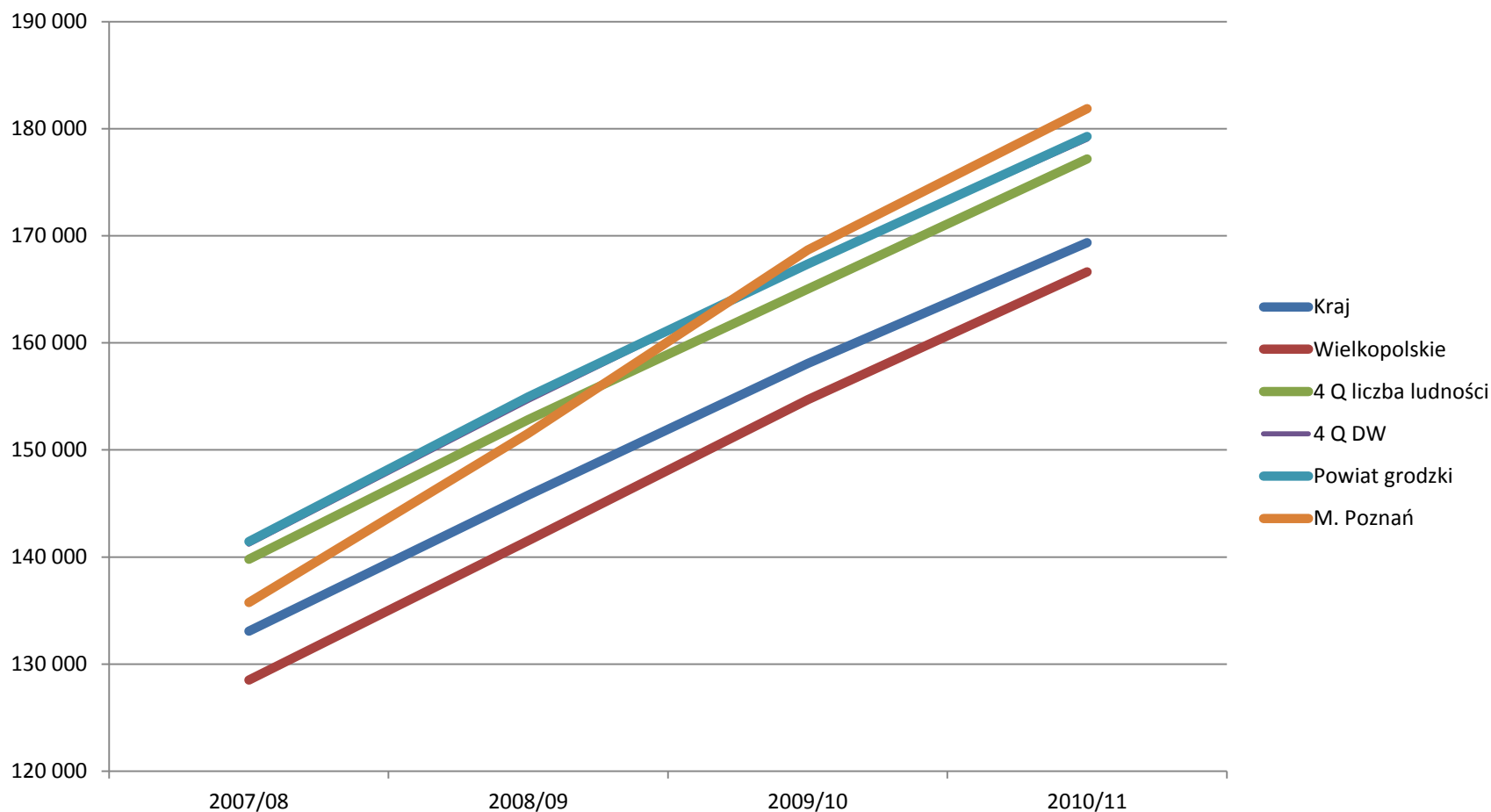

Wydatki na ucznia – liceum

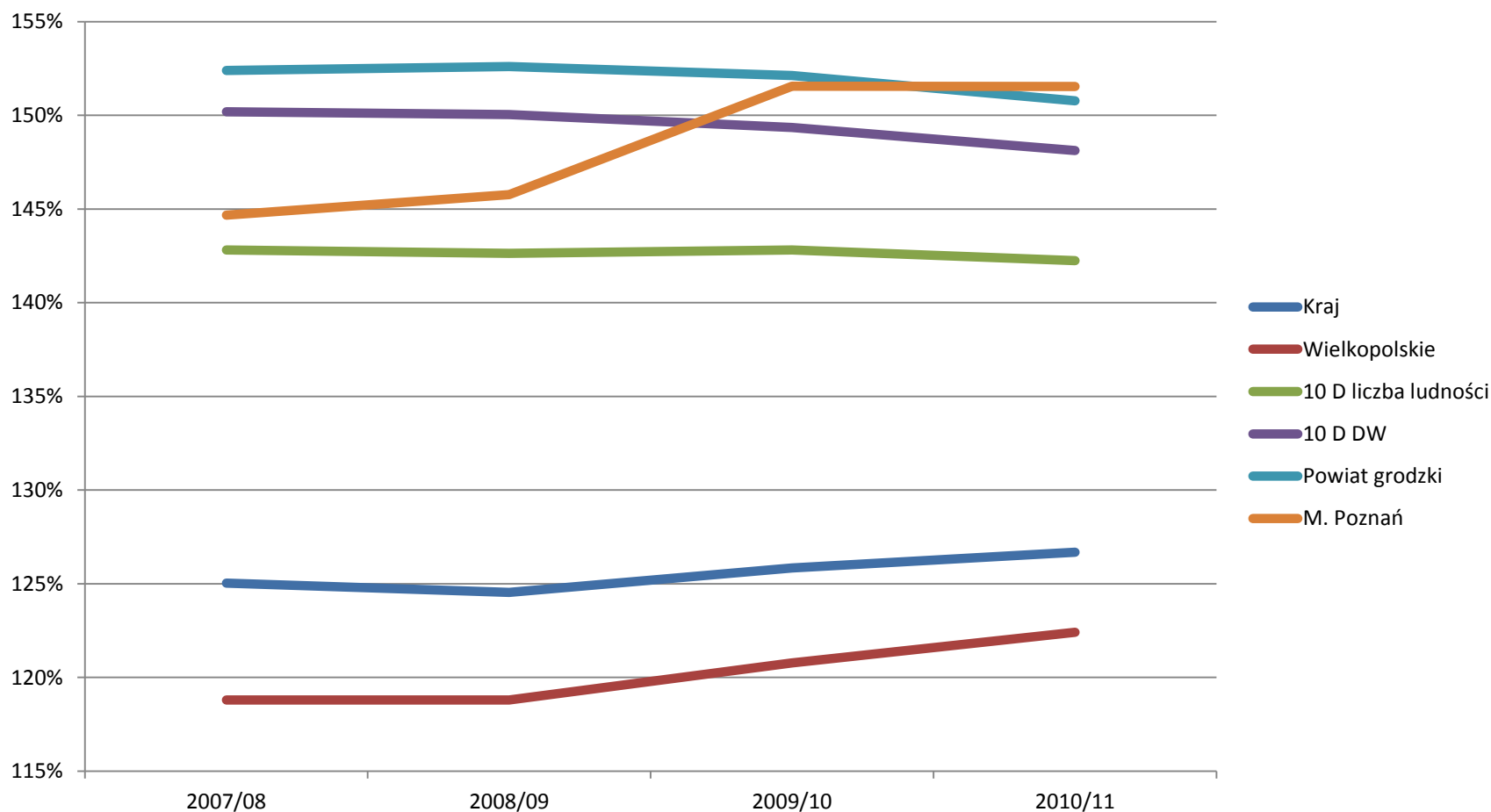

Wydatki na oddział – liceum

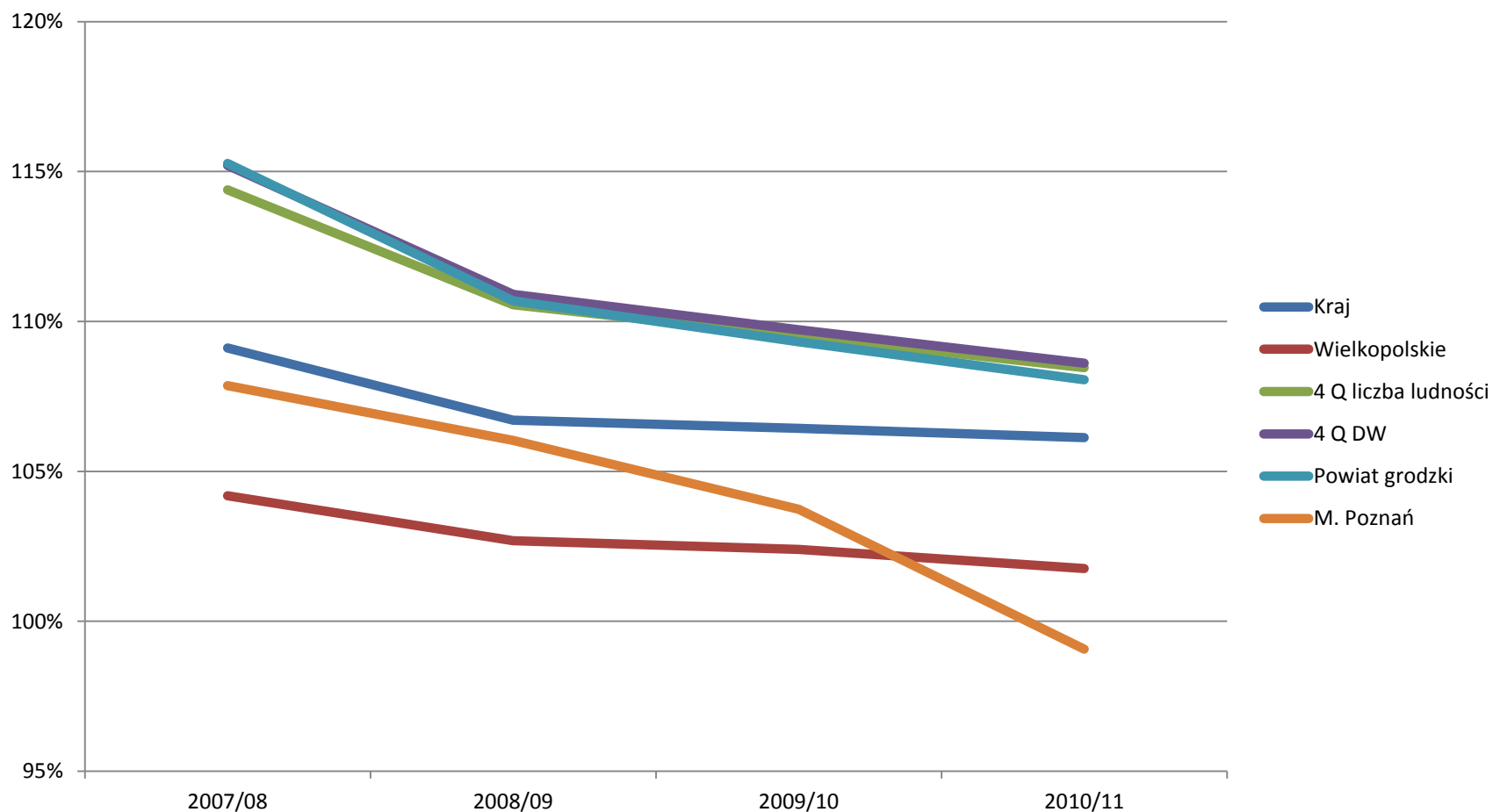

Wydatki do subwencji – zadania gminne

Wydatki do subwencji – zadania powiatowe

Od wskaźników do diagnozy

Wykorzystanie wskaźników do diagnozowania lokalnego systemu oświaty:

- Obliczenie wskaźników dla poszczególnych szkół
- Weryfikacja wskaźników
- Wybór istotnych wskaźników
 - Istotne różnicowanie, inne niż w podobnych JST, charakterystyczne trendy
- Ocena różnicowania i trendów
 - Znikome, akceptowalne, nieakceptowalne

Od wskaźników do diagnozy 2

- Wskaźniki są wygodnym, bo obiektywnym i nieoceniającym językiem diagnozy
- Jednak wskaźniki jedynie pokazują obszary wymagające uwagi i namysłu
- Zróżnicowanie i trendy wymagają pogłębionego zrozumienia przez samorząd
- W ostatecznej diagnozie wskaźniki pełnią rolę co najwyżej ilustracyjną

Od diagnozy do polityki oświatowej

- Wskaźniki i oparta na nich diagnoza może stać się przedmiotem lokalnych dyskusji
- Dzięki wykorzystaniu wskaźników diagnoza może być „odpolityczniona”
- Jednak wynikająca z niej strategia oświatowa wymaga wyborów i decyzji:
 - Wybór priorytetów
 - Decyzje o wysokości środków budżetowych przeznaczanych na wdrażanie polityki

Od diagnozy do polityki oświatowej 2

- Strategiczne działania samorządu w ważnych obszarach społecznych, takich jak oświata, muszą uwzględniać priorytety i wartości najważniejsze dla społeczności
- Wyrazicielem tych priorytetów i wartości są demokratycznie wybrane lokalne władze
- Strategiczne zarządzanie oświatą jest częścią składową procesu politycznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dziękuję za uwagę